

Foto: Miro JURKO

PASIJONSKÉ IGRE - POT ODREŠENJA

Ko ljudje še niso znali brati in pisati, so razumeli le govorico podob v cerkvah, ki so prikazovale svetopisemske dogodke, zato so jih imenovali »biblia pauperum« (Sveto pismo ubogih), in govorico kretenj pri bogoslužju, ki je bilo v latinščini. Versko oznanilo so skušale ljudem bolj približati duhovne igre, ki so se najraje ukvarjale z osrednjim dogodkom zgodovine odrešenja: z Jezusovim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem. Pravimo jim pasijonske igre ali tudi procesije, ker so predstave potekale v sprevodu. Pri nas je bil najbolj znan Škofjeloški pasijon, ki so ga na pobudo loškega glavarja Antona Erkerja pripravili kapucini leta 1721. Besedilo, ki ga je po neki nemški predlogi priredil o. Romuald Marušič, je prvo ohranjeno dramsko besedilo v slovenščini (nad 1000 verzov). V trinajstih »podobah« je prikazana zgodovina greha in njegova hudobija ter veličina

Kristusove žrtve za vse človeštvo. Škofjeloški pasijon predstavljamo ob slikah z lanske (1999) uprizoritve; ob koncu pa se troje pasijonskih iger, ki se držijo poročil evangelistov. V Škofji Loki bo Pasijon tudi letos pred veliko nočjo.

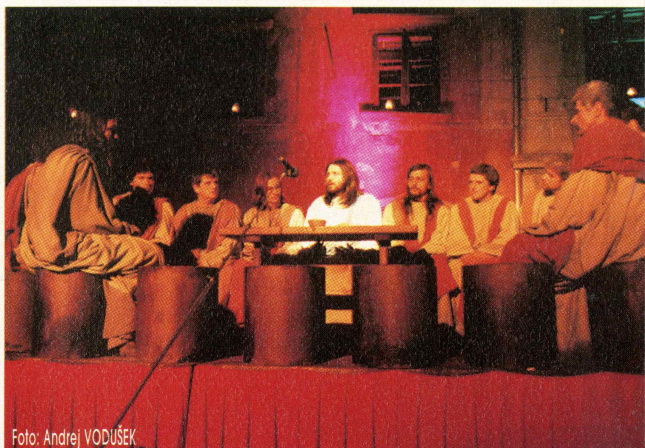
Fotografije: Miro JURKO

Po grehu nepokorščine Bogu sta Adam in Eva izgnana iz raja. Angeli žalujejo, hudiči se jima roga. - Zastopniki cehovskih bratovščin, ki so gmotno podprle uprizoritve škofjeloškega pasijona. - Smrt na belem konju gledalce opozarja, da je življenje kratko in da bod prej ali slej vsi prišlo pod njeno oblast. - Hudiči mučijo pogubljeno dušo.

RAJ - SMRT - PEKEL

Pasijonska procesija obsega 13 podob (prizorov). Nekdaj je sprevod odšel izpred kapucinske cerkve na veliki petek ob štirih po pridigi. Na začetku stopa vodnik v rdeči halji z zvezdo in palico v roki, za njim na belcu jaha Smrt. - Prva podoba: RAJ: oder nosi 20 mož, na njem je 7 igralcev: Adam in Eva, hudič, angel z mečem in še 2 angela. Angel z mečem izganja Adama in Evo iz raja, hudi se jima roga: kako kratko je bilo veselje, ki sta ga uživala, hotela sta biti Bogu enaka, pa sta postala enaka hudobnemu duhu. Za prvo podobo stopajo Adamovi otroci, kako jim je njihov oče z nepokorščino Bogu napravil rajsko

srečo. Za njimi se razvrstijo zastopniki šestih cehovskih bratovščin (kovačev, lončarjev, zidarjev, čevljarjev, pekov, mesarjev, krojačev). - Druga podoba: SMRT: zaradi greha je prišla na svet smrt. Smrt, ki jezdi na belem konju, zmagoslavno govori: »Ah, vi grešniki, skusite vaše oči odpreti / ter pomislite, kar živi, more enkrat umreti.« Tretja podoba: PEKEL (vstavili so jo pri uprizoritvi leta 1734). Hudiči vlečejo na verigi pogubljeno dušo, ki preklinja dan svojega rojstva in vsa svoja grešna pota. »Grešnik, spremisli svoje življenje, spokori se, dokler si zdrav, zakaj smrti ne uideš!« Hudiči napovedujejo, kako bodo mučili pogubljeno grešno dušo.

CVETNA NEDELJA - ZADNJA VEČERJA - JUDOVO IZDAJSTVO

Ko se zaključi sprevod Pekla, se začno podobe Kristusovega odrešilnega trpljenja. V spremstvu dvanajstih apostolov Jezus, jahajoč na oslu, množici, ki ga pozdravlja z oljčnimi vejami v rokah, napoveduje, da je to zadnji dan slave, ker »čez en majhen čas namesti te časti bom zašpotovan od vas«. Sledi tretja podoba: ZADNJA VEČERJA. Na odru je Kristus in 12 apostolov. Jezus se od svojih učencev poslavlja in postavlja zakrament sv. Rešnjega telesa. Nato učencem na pove, da ga bo nekdo od njih izdal. Pokaže na Jude-

ža. To je prikazano v peti podobi (v četrti nastopi starozavezni junak Samson, ki ga spremlja konjenica). Peta podoba: KRVAVI POT: Jezus poti krvavi pot, ko móli na vrtu Oljske gore, tolaži ga pet angelov. Judež ga izda za 30 srebrnikov, svojega dejanja se kesa, vendar obupa nad božjim usmiljenjem.

Letošnje uprizoritve škofjeloškega pasijona bodo:

- 8. aprila (tiha sobota) ob 20. uri;
- 9. aprila (tiha nedelja) ob 16. uri;
- 15. aprila (cvetna sobota) ob 20. uri;
- 16. aprila (cvetna nedelja) ob 16. uri;
- 24. aprila (velikonočni ponedeljek) ob 16. uri.

Jezus na osliču
jezdi v Jeruzalem,
množice ga
pozdravljajo z
oljčnimi vejami.

- Z dvanajsterimi
apostoli pri zadnji
večerji. Hudič
vodi izdajalca
Judeža in mu ne
pusti, da bi se
z iskrenim
kesanjem rešil
pogubljenja.

- Vojaki so po
Judeževem
izdajstvu na ukaz
velikih duhovni-
kov in farizejev
zgrabili Jezusa.

Foto: Miro JURKO

Foto: Andrej VODUSEK

Foto: Miro JURKO

Foto: Andrej VODUSEK

»GLEJTE, ČLOVEK!« - KRIŽEV POT

Za »podobo« kronanja je postavljena podoba puščavnika sv. Hieronima, velikega poznavalca Svetega pisma, ki se obtožuje grehov svojega življenja. Sledi deveta podoba: GLEJTE, ČLOVEK: na odru je 6 oseb. Pilat upa, da bo razbičani in s trnjem kronani Jezus vzbudil usmiljenje pri Judih, toda oni terjajo, naj ga obsodi na smrt na križu, da ne bo več zapeljeval ljudstva. Pilat si umije roke, ker ne najde na Jezusu nobene krivde, vendar pa prelomi palico in ga obsodi na smrt. Angela se zgrozita nad obsodbo: Pilat je obsodil nedolžno Jagnje - grešnik naj zdaj spozna, kam ga je

pripravil njegov greh in kako velika je Božja ljubezen. Začne se križev pot: Kristus nese križ, pred njega stopi Veronika, ob njem je njegova žalostna Mati in dobre žene, ki so hodile za njim na njegovih poteh po Palestini. Vse sočutno obnavljajo Jezusove muke, opominjajo grešnike in tolažijo Marijo.

Po več kot 200 letih so Škofjeloški pasijon znova uprizorili v postnem času leta 1999. Na sedmih predstavah, ki so privabile veliko gledalcev od blizu in daleč, je sodelovalo več kot 600 nastopajočih, domačinov iz škofjeloškega območja. Pasijon se je, tako kot nekoč, odvijal po srednjeveškem delu mesta, ki leži pod gradom. Na poti so bila štiri mesta za izvajanje, kjer so bili gledalci.

Pilat obsodi Jezusa na smrt: prizor, ki nam je znan kot prva postaja križevega pota. - Na šesti postaji križevega pota srečamo sočutno ženo Veroniko, ki poda Jezusu prti in mu obriše krvavo obličje. - Tretji Jezusov padec je bil tik pred vrhom griča Kalvarija. - Po vseh treh padcih je s križem obložen Gospod vstal - to je spodbuda za nas.

Foto: Miro JURKO

Foto: Andrej VODUSEK

Foto: Miro JURKO

Foto: Andrej VODUSEK

»GLEJTE, ČLOVEK!« - KRIŽEV POT

Za »podobo« kronanja je postavljena podoba puščavnika sv. Hieronima, velikega poznavalca Svetega pisma, ki se obtožuje grehov svojega življenja. Sledi deveta podoba: GLEJTE, ČLOVEK: na odru je 6 oseb. Pilat upa, da bo razbičani in s trnjem kronani Jezus vzbudil usmiljenje pri Judih, toda oni terjajo, naj ga obsodi na smrt na križu, da ne bo več zapeljeval ljudstva. Pilat si umije roke, ker ne najde na Jezusu nobene krivde, vendar pa prelomi palico in ga obsodi na smrt. Angela se zgrozita nad obsodbo: Pilat je obsodil nedolžno Jagnje - grešnik naj zdaj spozna, kam ga je

pripravil njegov greh in kako velika je Božja ljubezen. Začne se križev pot: Kristus nese križ, pred njega stopi Veronika, ob njem je njegova žalostna Mati in dobre žene, ki so hodile za njim na njegovih poteh po Palestini. Vse sočutno obnavljajo Jezusove muke, opominjajo grešnike in tolažijo Marijo.

Po več kot 200 letih so Škofjeloški pasijon znova uprizorili v postnem času leta 1999. Na sedmih predstavah, ki so privabile veliko gledalcev od blizu in daleč, je sodelovalo več kot 600 nastopajočih, domačinov iz škofjeloškega območja. Pasijon se je, tako kot nekoč, odvijal po srednjeveškem delu mesta, ki leži pod gradom. Na poti so bila štiri mesta za izvajanje, kjer so bili gledalci.

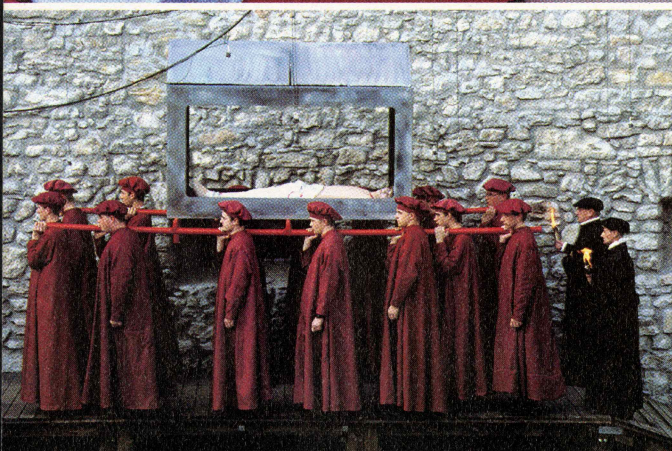
Pilat obsodi Jezusa na smrt: prizor, ki nam je znan kot prva postaja križevega pota. - Na šesti postaji križevega pota srečamo sočutno ženo Veroniko, ki poda Jezusu prti in mu obriše krvavo obličje. - Tretji Jezusov padec je bil tik pred vrhom griča Kalvarija. - Po vseh treh padcih je s križem obložen Gospod vstal - to je spodbuda za nas.

Foto: Andrej VODUŠEK

fotografije: Miro JURKO

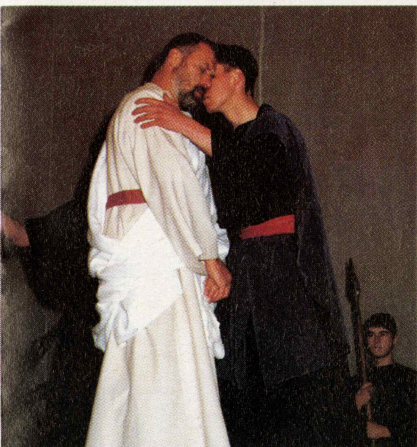

Pod Kristusovim križem so ob Magdaleni zastopnice Evrope, Amerike, Azije in Afrike, tedaj znanih celin, ki se Bogu zahvaljujejo za milost vere. - Ob žalostni Materi Mariji je Jezusov najljubši učenec Janez. - Jezusov grob nosi 14 mož, ki naj bodo vselej meščani. - Škofjeloški pasijon obuja vest lahko-miselnemu grešniku in ga opominja h pokori.

KRIŽANJE - MATI ŽALOSTNA - POLAGANJE V GROB

Deseta podoba pokaže Jezusa na križu; pod križem sta Magdalena in Kupido, poosebljeno čutno poželenje. Magdalena se obtožuje svoje grešnosti in prosi za milost, da bi se mogla spokoriti. Poleg nje so Evropa, Amerika, Azija in Afrika - takrat znane celine - ki se Bogu zahvaljujejo za milost vere. - Enajsta podoba: MATI SEDEM ŽALOSTI. Marija izpoveduje svojo žalost ob pogledu na krvavo glavo svojega Sina, na njegovo sveto obličje in raztrgano telo, ki je bilo prej lepo kakor sonce. - Dvanajsta podoba: SKRINJA ZAVEZE - to je predpodoba Marije. - Trinajsta podoba: POLAGA-

NJE V GROB. Gospodov grob nosi 14 mož, loških meščanov: oblečeni so v rdeče halje, ob njih gre 6 občinskih svetovalcev, nato godbeniki, duhovniki, starološki župnik in drugi povabljeni, nazadnje ljudstvo - pravi pogrebni sprevod. France Koblar, najboljši raziskovalec dramatike na Slovenskem, piše: »Ta procesija je bila prvič ob veliki udeležbi ljudstva 11. aprila 1721; ponavljala se je tudi v naslednjih letih; leta 1734 je dobila razširitev s podobo pekla. V takem obsegu se je ohranila morda do druge polovice 18. stoletja, tja do prepovedi Marije Terezije leta 1751 ali leta 1773.« Leta 1992 so Škofjeloški pasijon predvajali po radiu, leta 1999 pa je spet »spregovoril« po ulicah rojstnega mesta.

RAZBORSKE PASIJSKE IGRE

Pred veliko nočjo leta 1998 so v majhni župniji Razbor pod Lisco (pri Zidanem Mostu) pod vodstvom tamkajšnjega župnika p. Karla Gržana pripravili pasijske igre, ki brez slehernih dodatkov ohranjajo evangelijsko besedilo in potek dogodkov. Izreden uspeh šestih predstav v tem letu jih je spodbudil, da so igre ponovili v letu 1999. Tudi tokrat je v šestih predstavah nastopilo več kot 80 igralcev in igralk, kar pomeni skoraj vsak peti župljan majhne župnije, ki šteje samo 560 duš. Sporočilo teh predstav je bilo: »Vstop Jezusa Kristusa v našo v našo bolečino, preizkušnost, smrt, je vedno znova pretresljivost, ki

nosi v sebi odrešujočo moč za vse, ki jo podoživljajo. Človek ni več sam v bolečem utripu svojega življenja. Tu je Bližina, ki daje moč, prebuja mir, budi upanje. Bližina, ki v smrti prebudi življenje.«. Izvedba je bila tako doživeta, da je visoko izobražena gledalka po njej povedala: »Videla sem, da so se tudi pri drugih, ne le pri meni, prebujala najgloblja človeška občutja. Očitno globoka podoživljanja igralcev so nas postavila v resničnost Kristusovega in našega trpljenja in vstajenja... Način izvedbe: od scene, kostumov, glasbenih, svetlobnih in dia efektov je odličen, nepozaben.«. Sporočilo gledalcem, ki so vselej napolnili razborsko cerkev, je bilo: »Naj vas opogumljajo Jezusove besede: 'Jaz sem vstajenja in življenje'.«

Pri zadnji večerji je Jezus apostolom umil noge in jim pokazal, da mora njegov učenec v ljubezni služiti drugim. - Judov poljub je simbol vse človeške zahrbtnosti. - Pilat ve, da obsoja na smrt nedolžnega, ker to zahteva nahujskana množica, zato si umije roke. - Četrta postaja križevega pota: pretresljivo srečanje Matere s Sinom.

Fotografije: Andrej VODUŠEK

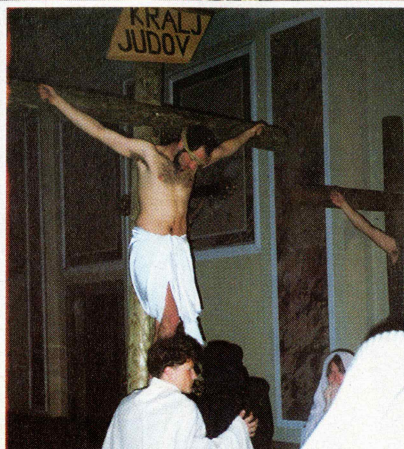
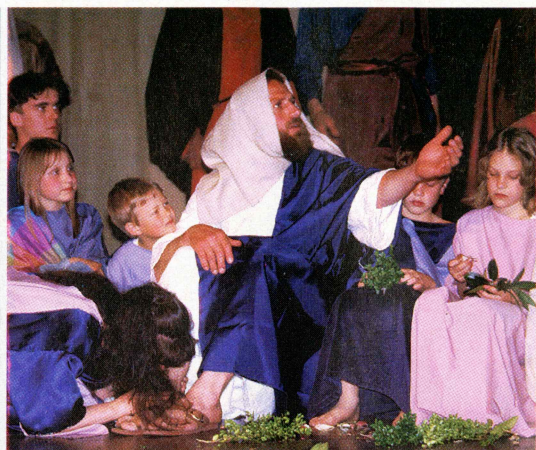

Foto: Božo RUSTIA

Dva prizora z uprizoritve Pasijona v Laškem leta 1996: Jezus z apostoli zapušča dvorano zadnje večerje; Marija Magdalena mazili Jezusu noge.

V postnem času leta 1998 so uprizorili evangelijski Pasijon mladi iz Slovenskih Konjic. Prizor križevga pota je s predstave v Konjicah, prizor križanja pa z uprizoritve v župnijski cerkvi v Izoli.

PASIJON V LAŠKEM IN SLOVENSKIH KONJICAH

Uprizoritev pasijona - Jezusovega trpljenja - je izziv za žive mladinske veroučne skupine. Uresničitev tega načrta zahteva veliko dela in vztrajnosti, prinaša pa duhovno poglobitev in zadovoljenje. To je izkusila mladinska skupina iz Laškega, ki je med prvimi na Slovenskem uprizorila Kristusovo trpljenje - »davnega« leta 1985, ko še ni bilo tiste duhovne svobode, kakršno imamo danes. Mlade Laščane je zamikala uprizoritev Škofjeloškega pasijona in evangelijskega poročila o Gospodovem trpljenju. Iz Škofjeloškega pasijona so vzeli Uvod (izgon Adama in Eve iz raja), potem pa so

se držali Evangelijev: prizori so se vrstili po kronološkem dogajanju velikega tedna: vhod v Jeruzalem, maziljenje v Betaniji, zadnja večerja, Oljska gora, Petrova zatajitev, smrtna obsodba in križanje. Novost tega pasijona je bilo maziljenje v Betaniji. »S tem hočemo pokazati Jezusovo vrednotenje ženske, ki naj bi danes širše prodrlo v naše medsebojne odnose;« so zapisali mladi. Igre so z velikim uspehom ponovili leta 1989 in sicer meseca septembra kot prvič. Zvesto po evangelijskih poročilih o Jezusovem trpljenju so pripravili pasijonske igre mladi iz Slovenskih Konjic, ki jih je uspešen nastop doma opogumil, da so šli gostovat tudi drugam. Pred veliko nočjo 1998 so »spregovorili« tudi vernikom v Izoli. **S. ČUK**